

ÚSTAVNÍ SOUD	
Joštova 8, 660 83 Brno	
Došlo dne:	18-09-2017 3
krát Přílohy: _____	
Vyřizuje: _____	

PL 11/17

Příloha
k č. j.: KPR 4707/2017

Vyjádření prezidenta republiky k návrhu skupiny senátorů na zrušení jednotlivých ustanovení zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, a návrh na zrušení zákona č. 123/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů.

Úvodem sděluji, že k dané novele zákona o ochraně přírody a krajiny jsem se oficiálním způsobem vyjádřil již dvakrát. Poprvé to bylo dne 21. února 2017 v mém vystoupení na schůzi Poslanecké sněmovny před jejím hlasováním o této novele, ve znění pozměňovacích návrhů Senátu. Senátní verzi jsem podpořil a k návrhu zákona postoupeném Poslaneckou sněmovnou Senátu jsem vyjádřil záporné stanovisko zejména proto, že nezamezuje vzniku škod zejména na lesích, které jsem podrobně popsal, ale naopak vytváří prostor pro rozšiřování těchto negativních dopadů, včetně dopadů na obyvatele, kteří na území národního parku žijí a na další subjekty, které v něm působí. Je zřejmé, že jde v prvé řadě o situaci v Národním parku Šumava. Podruhé jsem se k této novele vyjádřil v dopise, kterým jsem zákon vrátil Poslanecké sněmovně k dalšímu projednání. V tomto dokumentu jsem podrobněji srovnal právní stav před novelou a po novele ve snaze poukázat na zásadní posun v právní úpravě národních parků, podřízený obtížně přijatelnému jednostrannému pohledu.

Za základní nedostatek ustanovení promítnutých do zákona č. 123/2017 Sb. považuji jejich koncepci založenou na představě, do jaké podoby mají být všechny národní parky z hlediska environmentálního postupně uvedeny, a proto jsou pro ně stanovena jednotná pravidla, která ovšem nepřihlíží k podstatným zvláštnostem jednotlivých území, na nichž jsou národní parky vyhlášeny. To pak vede k opodstatněným námitkám z ústavněprávního hlediska uplatněným skupinou senátorů, např.

- nepřiměřené a nedůvodné rozšíření zákazů s dopadem na základní práva v rámci základních ochranných podmínek nebo sjednocení bližších ochranných podmínek bez jakéhokoliv vztahu k místním podmínkám,
- obecně a v mnoha případech nad únosnou míru stanovená omezení v jednotlivých zónách,
- umožněny jsou neomezené zásahy do svobody pohybu v klidových územích.

Za další negativní dopad zákona, na který poukazuje i skupina senátorů, je oslabení zástupců obcí a krajů v Radě národního parku. Zatímco dosud byl orgán ochrany přírody povinen s těmito zástupci dohodnout návrh zón národního parku, návrh návštěvního řádu a plán péče o národní parky, podle nové právní úpravy je sice orgán ochrany přírody rovněž povinen dohodnout návrh zón, návrh klidového území a cesty a trasy v něm, avšak s Radou jako celkem, a to při současném posílení zástupců nevládních organizací v oblasti ochrany přírody v Radě.

Jinou věcí a z ústavněprávního hlediska neméně podstatnou jsou námitky skupiny senátorů týkající se nedodržení stanoveného postupu při přípravě návrhu zákona a množství neurčitých ustanovení zákona vytvářejících prostor pro libovůli orgánů ochrany přírody.

Předchází

S námitkou navrhovatelů, že při přípravě návrhu zákona nebyl dodržen postup stanovený v § 40 zákona o ochraně přírody a krajiny, ve znění účinném v době, kdy se návrh novely připravoval, se ztotožňují. Uvedené ustanovení stanoví povinnost Ministerstva životního prostředí předložit návrh na vyhlášení národního parku a návrh na vymezení zón ochrany národního parku k případným námitkám obcím a krajům, jejichž území se návrh dotýká a vlastníkům nemovitostí nacházejících se v území, které má být nově zařazeno do první nebo druhé zóny ochrany národního parku. Skutečností je, že všechny národní parky byly již dříve zřízeny nařízením vlády a nově se formálně zřizují zákonem, nicméně nová právní úprava je oproti dosavadnímu právnímu stavu natolik odlišná, s dopadem na územní samosprávné celky a další vlastníky nemovitostí, že postup podle uvedeného § 40 zákona měl být dodržen; předložení návrhu novely zákona k připomínkám pouze Svazu měst a obcí, jako tomu bylo v tomto případě, samozřejmě nestačí.

Další podstatný okruh námitek navrhovatelů se týká neurčitosti řady ustanovení zákona. K tomu blíže uvádím tyto příklady:

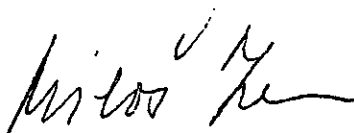
- ustanovení § 15 odst. 1 až 4, která charakterizují území, způsob využití, dlouhodobé cíle a poslání národních parků, jsou založena na neurčitých pojmech, a protože § 15 je zakončen odstavcem 5, podle něhož národní parky se vyhláší tímto zákonem, vyvolává to dojem, že odstavce 1 až 4 by neměly být obsaženy v zákoně, ale pouze v důvodové zprávě. Ve skutečnosti však nepochybně budou sloužit jako základní východiska pro rozhodování orgánů ochrany přírody podle následujících ustanovení zákona a právě proto, že jejich neurčitost zakládá možnost značně širokého až bezbřehého volného uvážení, odporují zásadám právního státu;
- v ustanovení § 18 odst. 2 a 3 jsou pravidla umožňující rozšířit zóny ochrany nastavena natolik volně, že vytváří prostor pro libovůli orgánů ochrany přírody; obdobně se to týká § 18 odst. 7, který zakazuje na území mimo zóny ochrany určité činnosti, a to způsobem, který je pro adresáty zákazu zcela neidentifikovatelný a vytváří právní nejistotu;
- ustanovením § 18a, v němž je upraven režim zón národních parků, jsou v zásadě umožněny pouze zásahy, které nejsou v rozporu s cílem ochrany příslušné zóny, a protože tento cíl je v zákoně vymezen neurčitě, nesplňuje ani toto ustanovení zásadu předvídatelnosti práva;
- zcela neurčitě je rovněž v příloze č. 4 k zákonu vymezen předmět ochrany Národního parku Šumava.

Značný počet neurčitých a ústavně konformním způsobem v podstatě nevyložitelných ustanovení, na nichž je ovšem značná část novely zákona založena, vyvolává dojem, že jde o věcný záměr zákona a nikoliv o řádnou, ústavně přijatelnou normotvorbu.

Závěr

Je zřejmé, že právní úprava národních parků musí k zajištění jejich funkce obsahovat určitou míru omezení práv fyzických a právnických osob. Jde o úpravu, s níž nepochybně souvisí i čl. 35 Listiny základních práv a svobod, v němž je vyjádřeno právo na příznivé životní prostředí a požadavek na jeho ochranu. Na druhé straně však tento pohled nesmí nepřiměřeným způsobem převážit nad ochranou ústavně zaručených dalších práv jako jsou práva územní samosprávy, nebo právo vlastnit majetek a při omezení tohoto práva ve veřejném zájmu právo na náhradu, nebo svoboda pohybu. V souvislosti s projednávaným návrhem na zrušení příslušné části zákona o ochraně přírody a krajiny mi nezbyvá než

zopakovat, že je zřejmé, že novela zákona o ochraně přírody a krajiny je způsobilá zajistit, aby příroda v převážné části NP Šumava byla ponechána volnému bezzásahovému vývoji a přispět zároveň k postupnému zániku lidského osídlení na území národního parku.

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Miloš Zeman', with a stylized flourish at the end.

Ing. Miloš Zeman
prezident republiky

